

בני קדם למו

"אשה כי תזריע" (פרק יב' - ב') מובא במדרש: אם זכה אדם אומרים לו אתה קדמת לכל מעשה בראשית, ואם לאו אומרים לו יתוש קדמך. גופו של האדם הוא מטבעו רופף וחלש מגופם של שאר בעלי החיים. האדם נופל מכל שאר בעלי החיים גם בזה, שהללו מזונותיהם מצויים ומזומנים להם בשדה וביער, וכן אינם זקוקים כלל למלבושים מיוחדים, בעוד שהאדם חייב לטרוח ולעמול הרבה בזיעת אפו כדי להשיג את מזונו ואת הלבשתו. בכל זאת, נחשב האדם לנזר הבריאה והוא נעלה ונכבד מכל הברואים בעולם, לפי שיש לפניו תכלית ומטרה, לעבוד את ה' יתברך ולעסוק בתורתו, והמטרה הזאת עושה אותו לגדול וחשוב. במה דברים אמורים, כשהאדם הוא בגדר של "זכה" – שהוא ממלא את תפקידו באמונה ושואף להגיע אל מטרתו. אבל אם הוא בגדר של "לא זכה" – שאיננו עושה את המוטל עליו בתור אדם, הרי באמת כל בעל חי גדול ונעלה ממנו, שכן איננו צריך לעמול קשות בעולם כמו האדם – "יתוש קדמך"...

אמת ושלום

"והובא אל אהרן הכהן או אל אחד מבניו הכהנים" (פרק יג', ב') נשאלת השאלה: מדוע קבעה התורה, שבדיקת הנגעים תיעשה על-ידי אהרן הכהן או על-ידי אחד מבניו? רש"י משיב כי זו היא גזירת הכתוב. נראה לומר גם, כי כבר ציינו חז"ל בכמה מקומות, שהנגעים באים על האדם בעוון רכילות ולשון-הרע. והנה רבים ממספרי לשון-הרע טוענים, שהם משמיעים דברי-אמת על חבריהם, וסבורים הם בתמימות שמקיים מצווה בהבאת האמת לידיעת הרבים. לכן מורה כאן התורה, שהמצורע יובא אל אהרן הכהן, כדי שילמד ממנו שלמען השלום בין אדם לחברו רשאי האדם לסטות מעט מהאמת. שכן היה דרכו של אהרן: כשראה שני בני-אדם השונאים זה את זה, היה הולך אצל כל אחד מהם בלא ידיעת חברו ואומר לו: חברך בא אלי וביקש שאשלים ביניהם! ומתוך כך הרבה אהרן שלום ורעות בקרב הבריות. נמצאנו למדים מכאן, שככל שהאמת חשובה בחיי האדם, גדול ממנה השלום בין אדם לחברו. זו הייתה דרכו של אהרן הכהן כל ימי חייו. לכן מובא אליו המצורע, שילמד ממנו מידה טובה זו, וכתוצאה מכך ישוב בתשובה על חטאיו וירפה ממצלתו. (עפ"י פרפראות לתורה)

כוחו של דיבור

"זאת תהיה תורת המצורע...והובא אל הכהן" (פרק יד' - ב') מבאר ה"חפץ חיים": לכאורה תמוה הדבר, שטהרתו של המצורע לא נמסרה לרופא מומחה, אלא לכהן דווקא. אולם יש כאן מוסר-השכל, שטהרתו של המצורע תלויה במוצא פי הכהן, וכל-כך למה? כי הנגעים באים, לדברי חז"ל, על רכילות ולשון-הרע. לכן ציוותה התורה, שריפוייה של מחלת הנגעים תבוא גם כן מכח הדיבור – מידה כנגד מידה. "המגיד מדובנא" היה אומר בעניין זה: דרכם של רוב בני-אדם לזלזל בחטאי הלשון, כי אומרים בליבם: הרי לא עשיתי מעשה, והשמעתי רק דברים בעלמא! משום כך מצווה התורה, שהמצורע יובא אל הכהן, והלה חותך את גורלו לשבט או לחסד באמירת מילה אחת: "טמא" או "טהור". כך לומד כל אחד את הכוח העצום של מוצא פי האדם וכבר אמר החכם מכל אדם: "מות וחיים ביד הלשון" (משלי י"ח, כ"א). (פרפראות לתורה)

שמירת הלשון

(על פי חפץ חיים השיעור היומי)

אם האדם המדובר הזיק למישהו, ומטרת פרסום מעשיו היא לתקן את המצב, אין לחשוש מן החשד שיש כאן אי – הגינות. במקרה כזה לא תהיה התוכחה תנאי מוקדם לסיפור הדברים אלא אם כן יש סיבה להאמין שהיא תשא פרי. במקרה של הצעת שידוך או שיתוף בעסקים, כשדברים מסוימים בעברו של המדובר מטילים ספק בהתאמת ההצעה, אין בכח התוכחה להשפיע על העניינים ועל כן היא בלתי נחוצה. לכן גם אם יתחייב האדם להיטיב את דרכיו, יש להזהיר את הצד שכנגד שהוא עלול לחזור לסורו. מכל מקום, יש לנסות לשכנע את האדם כי יספר לצד השני על עברו ובכך יפחת הצורך לערב בעניין צד שלישי.

שאלה: האם מותר לברך שהחיינו על פרי או בגד חדש בימי הספירה עד לג' בעומר? והאם מותר להיכנס בהם לדירה חדשה, ולצבוע הדירה? **תשובה:** בתשובת הגאונים מובא, שהטעם שאין נושאים נשים בימי הספירה, משום מנהג אבלות, שכן אמרו במסכת יבמות סב: שנים עשר אלף זוגות תלמידים היה לו לרבי עקיבא, וכולם מתו באסכרא מפסח עד פרוס עצרת, מפני שלא נהגו כבוד זה בזה. מאותה שעה ואילך נהגו הראשונים להימנע מנישואין בימים אלה. וכן כתב רבינו ירוחם ורבינו יצחק בן גיאת ועוד ראשונים. והטור הוסיף, שמטעם זה גם כן נהגו שלא להסתפר בימים אלה. וכן פסק מרן בשו"ע סימן תצג'.

לכאורה כיון שימי הספירה הללו הם ימי אבלות, יש לנהוג בהם כימים שבתחילת חודש אב, שמבואר בר"ן ובשו"ע שאין לבנות בית דירה לרווחה ולנוי מראש חודש אב עד יום התענית, שיש למנוע גם כן ציור וכיור הן בבניין והן בדלתות החלונות והדירה.

אולם לאחר ההתבוננות נראה שיש חילוק גדול בין ימי חודש אב הנ"ל, לבין ימי הספירה, כי בחודש אב שאירעו בו חורבן בית המקדש ושאר פורעניות המבוארים במשנה בתענית כו. הוא זמן של אסון כללי לעם ישראל, ונקבע בכיה לדורות, שמגלגלים חובה ליום חייב.

לעומת זאת ימי הספירה מצד עצמם אינם נחשבים לימי פורענות חס ושלום, אדרבה, כתב הרמב"ן (בפרשה אמור), שקדושת ימי הספירה כימי חול המועד, ומטעם זה הסכימו גדולי האחרונים שאע"פ שאין לברך שהחיינו בימי בין המצרים, מותר לברך שהחיינו בימי הספירה על פרי חדש שמתחדש משנה לשנה. וכן המנהג, וכן פסקו להלכה פוסקים אחרונים רבים.

בנוגע לעניין לבישת בגד חדש בימי הספירה, טוב לחוש ממידת חסידות למה שכתב בספר "יוסף אומץ", שראש חודש אייר ואילך נוהגים להחמיר לא ללבוש בגד חדש.

לכן הלוּבש בגד חדש בימים אלו טוב להדר ללבוש הבגד החדש בשבתות שבתוך ימי הספירה, ולברך עליו שהחיינו. ובמקום שמחת בר מצווה או ברית מילה בימי הספירה, יש להקל בזה בפשיטות.

מטעם שהוזכר לעיל נראה שמותר בימי הספירה להיכנס לדירה חדשה, ולבנות ולסייד ולצייר הדירה, ובפרט בארץ ישראל אשר מצוות ישיבתה שקולה כנגד כל המצוות.

כאמור שמחה של נישואין שהיא שמחה יתירה הוזהרנו להימנע ממנה בימי הספירה, וכן הזהירו האחרונים למנוע ריקודים ומחולות ותזמורת בימי הספירה בסעודת הרשות.

לכן אף הנהגים להקל לשמוע שירים בליווי כלי זמר דרך הרדיו בכל ימות השנה, יש שנמנעים מלשומעם בימי הספירה, וכמו שכתבו בשו"ת כפי אהרן אפשטיין, ובשו"ת אגרות משה פיינשטיין ועוד, אבל כניסה לדירה חדשה וכדומה אפילו להרווחה אינה אסורה. ניתן לראות הרחבה בעניין זה בשו"ת מנחת אליעזר ממונקאטש חלק ד' סימן מ"ד.

סיכום: מנהגי האבלות בימי בספירה פחותים מימי בין המצרים, לכן:

- מותר להיכנס לדירה חדשה בימי הספירה, מותר לצייר ולסייד הדירה, או להניח טפטים לנוי.
- מותר בימי הספירה לברך שהחיינו על פרי חדש, ויש נוהגים לברך עליו רק בשבת.
- בגד חדש טוב לכתחילה ללבוש אותו ולברך עליו שהחיינו בשבת, ובמקום צורך אפשר לברך עליו שהחיינו גם ביום חול.

יש נמנעים משמיעת כלי שיר מהרדיו וקלטות וכדומה בימים אלו, ולכל הפחות עד לג' בעומר וטוב לנהוג כך. (עפ"י שו"ת יחוה דעת א' כב')

גְּדוּלֵי יִשְׂרָאֵל

רבי יצחק אייזיק מקומרנא - אביו רבי אלכסנדר, נפטר עליו בעודו ילד קטן, ועלה ונתגדל בבית דודו רבי צבי הירש מזידטשוב. כשם שנתפרסם כצדיק הדור, כך התפרסם כגדול בישראל, בחיבורו "עשירית האיפה" על תורת כהנים, ובהסכמת הישמח משה על נספר מכנהו "הרב המופלג בקי בחדרי התורה מעשהו נורא...והשכינה במעשי ידיו שורה...חיבר חיבורים רבים הן בנגלה והן בנסתר. ביניהם "עשירית האיפה" על תורת כהנים, "נתיב מצוותיך", פירוש על חומש בשם "היכל ברכה", "נצר חסד" על אבות, ועוד. רבי יצחק נלב"ע בשנת ה' – תרלג.